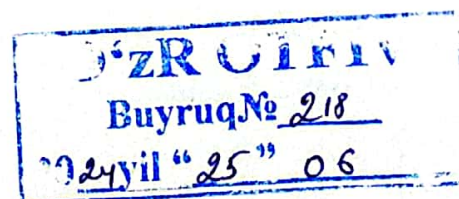

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi
bakalavriat ta'lim yo'nalishining

MALAKA TALABI

Toshkent-2024

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil “25” iyun dagi 218 -sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r	bet
1. Umumiy tavsifi.....	4
1.1. Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1. Malaka talabining qo‘llanishi	4
1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi.....	4
1.2.1. Kasbiy faoliyatning sohalari.....	4
1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.....	4
1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari.....	5
1.2.4. Kasbiy vazifalar.....	5
2. Kasbiy kompetensiyalarga qo‘yiladigan talablar	6
3. Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar.....	7
4. Fanlar katalogining tuzilishi.....	8
5. Dual ta’lim bo‘yicha o‘qitishga qo‘yiladigan talablar.....	9
Bibliografik ma’lumotlar	10
Kelishuv varag‘i	11

1. Umumiy tavsifi

60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta’lim shakllarida amalga oshiriladi. Kunduzgi ta’limda bakalavriat dasturining me‘yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo‘llanilishi.

Malaka talabi 60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta’lim muassasalari uchun talablar majmuyini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas‘ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv-uslubiy boshqarma (bo‘limi) boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o‘qituvchilari;

ta’lim yo‘nalishining o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta’lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestasiya komissiyalari;

ta’limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta’lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta’minlovchi organlar;

oliy ta’lim tizimini akkreditasiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ot-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

“Veterinariya” ta’lim sohasiga oid, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sohasidagi yo‘nalish bo‘lib, veterinariya tashkilotlarida hamda oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonalarda mehnat faoliyatini tashkil etish, mehnatni me‘yorlash, oziq-ovqat mahsulotlari orqali yuqadigan zoonoz kasalliklardan aholini himoya qilish va oldini olish bo‘yicha zarur bo‘lgan choratadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish, qishloq xo‘jalik hayvonlarini so‘yish korxonalari, chorva mahsulotlarini qayta ishlaydigan korxonalari, logistika markazlari, zaxira oziq-ovqat omborlari, dehqon bozorlari veterinariya-sanitariya ekspertizasi laboratoriyalari, oziq-ovqat mahsulotlari yetishtiradigan korxonalar, hayvonlar kasalliklariga tashxis qo‘yish markazlarida veterinariya sanitariya ekspertizasiga oid kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.

veterinariya tizimidagi jarayonlar, O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi huzuridagi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo‘mitasi, chegara

va transportdagi davlat veterinariya nazorat boshqarmasi, viloyat veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari, respublika, viloyat, tuman va shaharlarning hayvonlar kasalliklariga tashxis qo'yish va oziq-ovqat xavfsizligi davlat markazlari, shahar va tumanlarning veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limlari, hamda idoraviy, ishlab chiqarish va xususiy, nodavlat veterinariya xizmati tashkilotlari.

Logistika markazlari, chorvachilik va o'simlik oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlaydigan korxonalar, dehqon bozorlaridagi veterinariya–sanitariya ekspertiza laboratoriyalari, zaxira oziq-ovqat omborlari, hayvonlar kasalliklari tashhisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazlari, ixtisoslashgan so'yish korxonasi va savdo obyektlari, mudofaa vazirligi, chegara qo'shinlari hamda bojxona qo'mitasi idoralari, zooveterinariya shaxobchalari, veterinariya uchastkalari va punktlari, davlat chegarasi va transportdagi davlat veterinariya nazorat punktlari.

Qishloq xo'jalik va uy hayvonlari, mo'ynali va yovvoyi hayvonlar, parrandalar, asalari, baliqlar va o'simlik oziq-ovqat mahsulotlari, veterinariya sanitariya ekspertizasida ishlatiladigan laboratoriya diagnostik asbob-uskunalari, davlat, aksionerlik va xususiy kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari, iqtisodiyotning turli soha va tarmoqlarida boshqaruv qarorlarini amalga oshirish jarayonlari; ilmiy-tadqiqot jarayonlari;

60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bitiruvchilar pedagogik qayta tayrlashdan o'tgan taqdirda, professional ta'lim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umukasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari:

- *ilmiy-tadqiqot;*
- *tashkiliy-boshqaruv;*
- *axborot-tahliliy;*
- *tadbirkorlik;*

1.2.4. Kasbiy vazifalar

60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatda:

kichik ilmiy xodim va yordamchi lavozimlarda ilmiy-tadqiqot ishlari olib borishi;

ilmiy-uslubiy va boshqa texnik ishlarini bajarish;

ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish jamoasi tarkibida kasbiy faoliyat masalalarini yechish;

ilmiy-amaliy seminarlar, konferensiyalarni tashkil etish hamda ilmiy, tahliliy ommabop nashrlarda maqolalar bilan qatnashish;

ilmiy va ilmiy-uslubiy faoliyat turlari bo'yicha axborot-resurs kataloglarini

tuzish va ulardan foydalanish;

mavzu (topshiriq) bo'yicha ilmiy-texnikaviy ma'lumotlarni yig'ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma'lumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

veterinariya fani sohasiga oid ilmiy-tadqiqot ishlarini tashkil etish hamda ilg'or ilmiy-tadqiqot natijalarni va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish bo'yicha faoliyat olib borish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim;

tadqiqot natijalari va ishlanmalarni tadbiq etish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

Fuqarolik jamiyatining dolzarb masalalarini bilishi, O'zbekiston rivojlantirish strategiyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtayi nazarga;

dunyoqarash bilan bog'liq falsafiy bilimlarga tizimli ega bo'lishi, mustaqil tahlil qila olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

vatan tarixini bilishi, ma'naviy milliy va umuminsoniy qadriyatlar masalalari yuzasidan o'z fikrini bayon qila olishi va ilmiy asoslay bilishi, milliy istiqlol g'oyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtayi nazarga ega bo'lishi;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda hayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilishi;

axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, o'z kasbiy faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

tegishli bakalavriat yo'nalishi bo'yicha raqobatbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi;

yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

sohaga oid innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq qilishni tashkil etish;

ijrochilar jamoasi ishini tashkil qilish;

fikrlar har xil bo'lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish;

nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;

bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishning natijalarini baholash;

Axborot-tahliliy faoliyatda:

Loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

Tadbirkorlik faoliyatida:

yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar.

davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar

va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

og’zaki va yozma shaklda davlat tili qoida va me’yorlariga amal qilgan holda fikr, mulohaza, g’oya, taklif, ta’rif va xulosalarni mantiqiy, to’g’ri, asosli va aniq bayon etish hamda ifodalay olishi;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi va kasbiy faoliyati uchun yetarli darajada undan foydalana olish;

olingan kasbiy tajribani tanqidiy ko’rib chiqish, o’z-o’zini rivojlantirish, malaka oshirish va o’z kasbiy faoliyatining turi hamda xarakterini o’zgartirishga qodir bo’lishi;

axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo’llay bilishi, axborotlarni yig’ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo’lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o’z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

sog’lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to’g’risida tasavvurga ega bo’lish.

me’yoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatida foydalanish ko’nikmalariga ega bo’lish;

tashkiliy tuzilmalarni optimallashtirish, kadrlarni boshqarish strategiyasini qo’llash, tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish ko’nikmalariga ega bo’lish;

muzokaralar, uchrashuvlar, ishbilarmonlik yozishmalarini olib borish va onlayn aloqalarni amalga oshirishni bilish;

korporativ axborot tizimlarini, moliyaviy-iqtisodiy tahlil va moliyaviy hisobotni tayyorlashni, ma’lumotlar bazasini yuritishni bilish;

veterinariya obyektlarida strategik va operatsion boshqaruv vazifalarini, ishni tashkil qilish, boshqarishning zamonaviy texnologiyalarini, xodimlar jamoasiga yetakchilik qilishni bilish;

oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligini ta’minlashga qaratilgan veterinariya-sanitariya ekspertizasini amalga oshirish qobiliyatiga ega bo’lish;

chegara va transportdagi davlat veterinariya nazorat punktlarida hayvonlar, hayvonot va o’simlik oziq-ovqat mahsulotlari orqali kasalliklar kirib kelishini oldini olish ko’nikmalariga ega bo’lish;

qishloq xo’jalik va uy hayvonlari, mo’ynali, ekzotik va yovvoyi hayvonlar, parrandalar, asalarilar, baliqlar va boshqa hayvonlarning infeksiya, invazion va yuqumsiz kasalliklariga tashxis qo’yish, oldini olish va davolashning samarali usullarini qo’llash hamda ushbu kasalliklarda olinadigan mahsulotlarni sanitariya jixatdan baholay olish ko’nikmalariga ega bo’lish;

yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual hamda nazariy modellarini ishlab chiqish va ilmiy-tadqiqot natijalari bo’yicha tavsiyalar va ishlanmalarni amaliyotga tadbiiq etish ko’nikmalariga ega bo’lish.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

O'quv tanishuv amaliyoti;

Tanishuv amaliyoti;

Ishlab chiqarish amaliyoti;

Bitiruv oldi amaliyoti.

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestri
1.00		MAJBURIY FANLAR	4860	162	
1.01	O'RT1106	*O'zbek(Rus) tili	180	6	1
1.02	JTS1104	Jismoniy tarbiya va sport	120	4	1
1.03	EAMM1104	Ekologiya va atrof-muhit muxofazasi	120	4	1
1.04	SAKT1104	Sohada axborot kommunikatsiya texnologiyalari	120	4	1
1.05	XT1204	Xorijiy til	120	4	1
1.06	BR1204	Biofizika va radiobiologiya	120	4	1
1.07	O'EYT1204	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	2
1.08	AFK1204	Analitik va fizkolloid kimyo	120	4	2
1.09	LTVA1204	Lotin tili va veterinariya atamallari	120	4	2
1.10	F1304	Falsafa	120	4	3
1.11	D1404	Dinshunoslik	120	4	4
1.12	HA1108	Hayvonlar anatomiyasi	240	8	1,2
1.13	LIA1106	Laboratoriya ishi asoslari	180	6	2
1.14	HB1306	Hayvonlar biokimyosi	180	6	2
1.15	VKE1204	Veterinariyada kasb etikasi	120	4	3
1.16	ZChBL1306	Zoogigiyena va chorvachilik binolarini loyihalash	180	6	3
1.17	HF1306	Hayvonlar fiziologiyasi	180	6	3
1.18	VMI1308	Veterinariya mikrobiologiyasi va immunologiyasi	240	8	3,4
1.19	BAK 1406	Baliq va asalari kasalliklari	180	6	4
1.20	HP1406	Hayvonlar patofiziologiyasi	180	6	4
1.21	VV1506	Veterinariya virusologiyasi	180	6	5
1.22	VFT1506	Veterinariya farmakologiyasi va toksikologiyasi	180	6	5
1.23	PAGYVSE 1506	Patologik anatomiya, gavda yorish va veterinariya sud ekspertizasi	180	6	5

Zorab.

“60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi” ta’lim yo‘nalishi

1.24	PIK1606	Parazitologiya va invazion kasalliklar	180	6	6
1.25	VSE1606	Veterinariya sanitariya ekspertizasi	180	6	6
1.26	VITEI1706	Veterinariya ishini tashkil etish, iqtisodi va qonunchiligi	180	6	7
1.27	EIK1706	Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar	180	6	7
1.28	SSMVSE1706	Sut va sut mahsulotlarini veterinariya sanitariya ekspertizasi	180	6	7
1.29	TBXTE1706	Tovarshunoshlik, biologik xavfsizlik va tovarlar ekspertizasi	180	6	7
1.30	SVSE1706	Sud veterinariya sanitariya ekspertizasi	180	6	7
2.00		TANLOV FANLARI	1080	36	
2.00		<i>Tanlov fanlar (9 ta fan)</i>	<i>1080</i>	<i>36</i>	<i>2,4,5,6,7,8</i>
Kvalifikatsiyasi		Veterinariya sanitariya vrachi			
		Jami	5940	198	
		Malakaviy amaliyot	1260	42	3,4,5,6
		Davlat attestatsiyasi			8
		Jami	1260	42	
		HAMMASI	7200	240	

300/5

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OXS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, kasbiy faoliyat turi, bakalavriat, o'quv reja, fan dasturi, o'quv jarayoni, malakaviy amaliyoti, bitiruv malakaviy ish, baholash, ichki nazorat, yakuniy davlat nazorati, davlat-jamoatchilik nazorati, tashqi nazorat, moddiy-texnik baza, davlat attestatsiyasi, mustaqil ta'lim, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, ta'lim sifati nazorati, profil, ishlab chiqarish, ilmiy-tadqiqot jarayonlari, veterinariya ta'lim sohasi, Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi, veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish boshqarmalari, veterinariya va chorvachilik rivojlantirish bo'limlari, hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi, veterinariya sanitariya ekspertiza laboratoriyalari, qishloq xo'jalik hayvonlari, uy hayvonlari, mo'ynali hayvonlar, parrandalar, baliqlar, asalarilar, ekzotik va yovvoyi hayvonlar, yuqumsiz kasalliklar, infeksiyon kasalliklar, parazitlar kasalliklar, go'sht va go'sht mahsulotlari, sut va sut mahsulotlari, yog', tuxum, asal, baliq, meva-sabzavot, poliz va don mahsulotlari, diagnostik asbob-uskunalar, reaktivlar, biopreparatlar.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta’lim muassasalari hamda kadrlar iste’molchilari

ISHLAB CHIQLDI:

**Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti**

Rektor X.B. Yunusov

2024-yil “ ”

M.O’.

KELISHILDI:

**O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish
tadqiqotlari markazi**

Direktor M. Boltabayev

2024-yil “ 25 ” 06

M.O’.

**O‘zbekiston Respublikasi
Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish
qo‘mitasi**

Rais B.T. Norqobilov

2024-yil “ ”

M.O’.

**Toshkent davlat agrar
universiteti**

Birinchi prorektor S.Y. Islomov

2024-yil “ ”

**Veterinariya ilmiy-tadqiqot
instituti**

Direktor B.A. Elmurodov

M.O’.

**Veterinariya dori vositalari va ozuqabop
qo‘shimchalar sifati va muomalasi bo‘yicha
davlat ilmiy markazi**

direktor S.S. Oqqiyev

2024-yil “ ”

M.O’.

“JIZZAX ORGANIC” MCHJ XK

direktori A.A. Kazyev

2024-yil “ ”